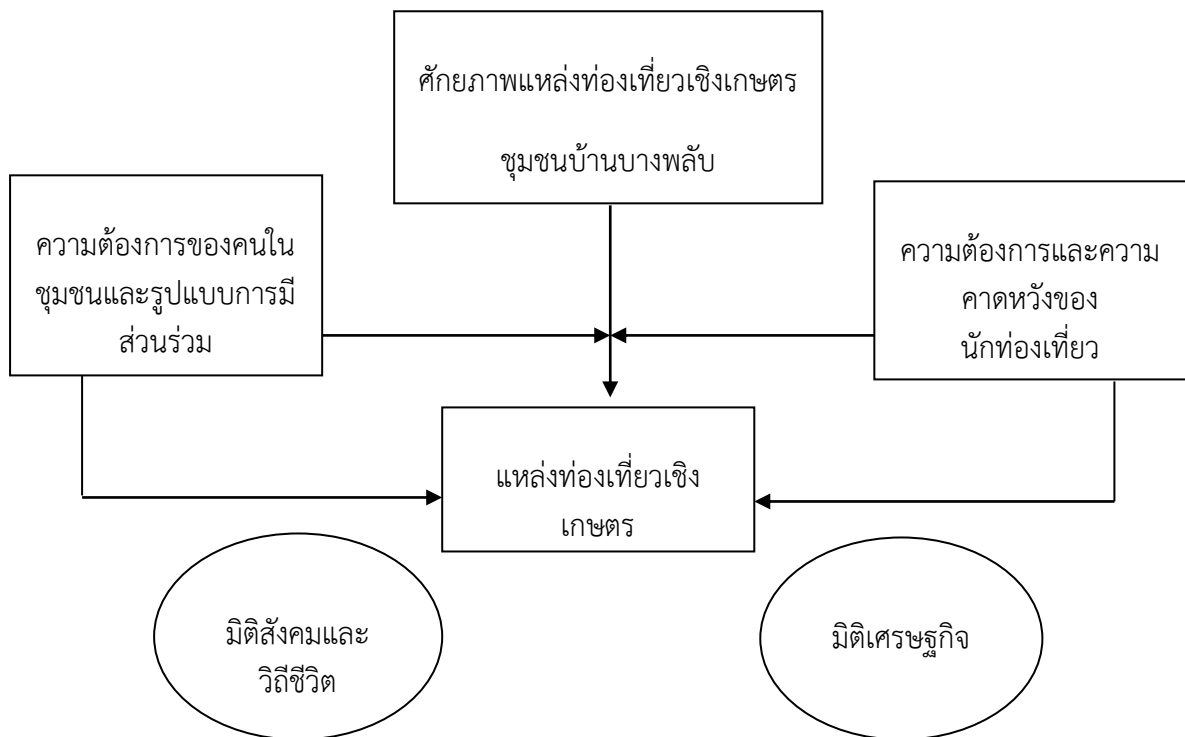

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 3- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนบ้านบางแก้ว โดยจะเริ่มต้นจากการค้นหาและพัฒนาศักยภาพชุมชนที่น่าจะนำมาพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ ด้วยการสำรวจและลงพื้นที่ จากนั้นเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อออกแบบแนวทางการพัฒนาสิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งนักวิจัยจะสำรวจความคาดหวังและความต้องการของนักท่องเที่ยวและนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประกอบการพิจารณาออกแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.2 ขอบเขตของโครงการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาหรือข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นและแสวงหาสารสนเทศต่างๆ จากแหล่งสารสนเทศประเภทต่างๆ เช่น บุคคล สถานศึกษา อินเทอร์เน็ต
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี และ กรณีศึกษาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อจะนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ชุมชนบ้านบางแก้ว

ขอบเขตประชากร

ประชากรเป้าหมายสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้อยู่อาศัย หรือ ปราชญ์ชาวบ้าน หรือ ตัวแทนชุมชนบ้านบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม และกลุ่มนักท่องเที่ยว

ขอบเขตพื้นที่

การวิจัยในครั้งนี้ทำการศึกษาข้อมูลโดยครอบคลุมพื้นที่ชุมชนบ้านบางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม เท่านั้น

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวควบคู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ชุมชนบ้านบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการรวบรวมข้อมูล และมีวิธีในการศึกษาดังนี้

การเก็บรวบรวมทุติยภูมิ

ทำการศึกษาในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2559 รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิเกี่ยวกับจำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือนในพื้นที่ศึกษาเพื่อนำไปใช้ในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษารวบรวมเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การมีส่วนร่วมของประชาชนในแนวทางการพัฒนาควบคู่การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ศึกษาด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เพื่อนำไปใช้สร้างแบบสัมภาษณ์ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภายในชุมชนบ้านบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

3.4 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเครื่องมือในการวิจัยได้ดังนี้ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นรายบุคคล (Individual-Depth Interviews) ของกลุ่มผู้นำทางความคิด (Key Opinion Leaders) ได้แก่ ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สถานีโครงการฯ ผู้อำนวยการภาครัฐและเอกชนที่มีผลต่อการวางแผนและพัฒนา ชุมชน โดยใช้ในการสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างแบบขยายความออกไป (Divergent Interviewing) เพื่อไม่เป็นการปิดกั้นข้อมูลข่าวสารและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้าง ลึก และถูกต้องจากบุคคลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ ตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดของการวิจัยที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุม

ได้มีการประยุกต์จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2559 ประชากรเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือน ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ภายในชุมชนบ้านบางแก้ว อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดย กลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแทนชุมชน จำนวน 20 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ใช้ความน่าจะเป็น โดยใช้ วิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้นำชุมชนท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในพื้นที่ชุมชน โดยการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับคณะผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อระดมความคิด หาจุดเด่น จุดด้อยของชุมชนที่มีอยู่ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลศักยภาพชุมชน เพื่อหาแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร วิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Individual-Depth Interviews) ต่อกลุ่ม ผู้นำทางความคิด (Key Opinion Leaders) และประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยใช้ในการ สัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง แบบขยายความออกไป (Divergent Interviewing) เพื่อไม่เป็นการปิดกั้นข้อมูล ข่าวสารและเพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้าง ลึก และถูกต้องจากบุคคลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ตามความมุ่งหมายตาม กรอบแนวคิดของ การวิจัยที่กำหนดโดยพิจารณาถึงรายละเอียดที่ครอบคลุมความมุ่งหมาย โดยได้นำประยุกต์ จากแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 2- 1 กระบวนการดำเนินการวิจัย

วัตถุประสงค์	กิจกรรม	เครื่องมือ	สถานที่
1) เพื่อค้นหาศักยภาพชุมชนในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1) ประชุมระดมสมอง 2) สสำรวจแหล่งท่องเที่ยว 3) สัมภาษณ์พูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับชาวบ้าน	1) แบบ ส ร ว จ แห ล่ ง ท่องเที่ยว 2) แบบวิเคราะห์ศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวชุมชน 3) เครื่องบันทึกข้อมูลเสียง ในการประชุมระดมสมอง 4) เครื่องมือจัดบันทึกการ ประชุมระดมสมอง	บ้านบางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
2) เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลในการพัฒนาการ	1) ประชุมผู้นำชุมชน สรุปและ อภิปรายผล	1) รายงานสรุปผลการ วิเคราะห์ศักยภาพ	บ้านบางแก้ว

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร		2) บันทึกผลการประชุมผู้นำชุมชน	อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
3) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	วางแผนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับคนในชุมชนให้มากที่สุด	แผนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนคลองโคนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างยั่งยืน	บ้านบางแก้ว อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

การสร้างเครื่องมือวิจัย

สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการตั้งคำถามและการรวบรวมข้อมูล โดยการศึกษาตำราเอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
- 2) ข้อคำถามเพื่อสอบถามความรู้ความเข้าใจของประชาชนท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- 3) ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของธุรกิจนาเกลือ ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 4) ข้อคำถามเพื่อเปิดโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชนต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยมีการประชุมร่วมกับที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขกรอบแนวคิดประเด็นการสัมภาษณ์ให้ตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการวิจัย ตลอดจนถึงการใช้ภาษาที่ง่ายต่อความเข้าใจ นำกรอบแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งก่อนการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บข้อมูลภาคสนาม

มีการวางแผนการดำเนินงานวิจัย ดังตารางที่ 2-2 เพื่อเป็นกรอบในการติดตามและประเมินการทำงานของทีมวิจัย ซึ่งในการเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพไปเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนโดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างยังหมู่บ้านเป้าหมายในวันที่มีกิจกรรม เป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน นอกจากนั้น ยังได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกเพิ่มเติม ถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจในบริบทของการท่องเที่ยวชุมชนและการสร้างการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ อาศัยหลักการ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการในทางสังคมศาสตร์เพื่อการศึกษาเนื้อหาของเอกสาร โดยการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ปรากฏในตำรา หนังสือ เอกสาร ข่าวสาร สื่อสิ่งพิมพ์ บทสนทนา หรือรูปภาพ วัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ เนื้อหาเพื่อผลิตสื่อการสอน โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อแบ่งเนื้อหาทำให้ทราบโครงสร้าง ลำดับของเนื้อหา และขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยเห็นการเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาในแต่ละช่วงเวลาที่ทำกรวิเคราะห์ด้วย และผลจากการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาช่วยให้สามารถแบ่งเนื้อหาที่ได้ ออกเป็นหัวเรื่อง หัวเรื่องย่อยและหัวข้อย่อย สำหรับหน่วยในการวิเคราะห์ เพื่อใช้แสดงปริมาณของการวิเคราะห์ จึงมีวิเคราะห์ออกมาเป็น หัวเรื่อง หัวเรื่องย่อยหัวข้อย่อย รวมทั้งปริมาณ เช่น จำนวนแนวคิด จำนวนหน้า เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำแบบบันทึกการสัมภาษณ์ ทั้งจากเอกสารและการบันทึกเสียงที่ได้รับการอนุญาต มาทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา(Content Analysis) เพื่อหาความสอดคล้องและความถูกต้องของข้อมูล เพื่อรวบรวมประเด็นให้เป็นหมวดหมู่

ตารางที่ 2- 2 ระยะเวลาทำการวิจัย และแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

แผนการดำเนินงาน	ระยะเวลาทำวิจัย (เดือนที่)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
การศึกษาสำรวจศักยภาพชุมชน												
1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยว												
2) สัมภาษณ์พูดคุยแบบไม่เป็นทางการกับชาวบ้าน												
3) ประชุมระดมสมอง												
การสังเคราะห์ปัจจัย												

